

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Duygu Düzenleme ve Kişiler Arası Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi*

Türk Eğitim Bilimleri Dergisi

Makale Türü: Araştırma

Makale Geliş Tarihi: 09.04.20

Makale Kabul Tarihi: 29.10.20

Makale Yayın Tarihi: 28.12.20

ORCID: 0000-0001-9788-1585,

0000-0002-1294-0855,

0000-0002-7545-4010

Zeynep Apaydın Demirci¹ Emel Arslan²
Merve Temel³

Öz

Bu araştırmada okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubu Konya il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi anaokullarına, anasınıflarına, özel kreş ve gündüz bakım evlerine devam eden 6 yaş çocuklarından oluşmaktadır. Araştırmada genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, Özdil ve Koruklu (2008) "Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği" ile Altan ve Yağmurlu (2010) "Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeği" ve araştırmacıların oluşturduğu genel bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda; okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerilerinde cinsiyet ve kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme düzeyleri ve kişiler arası problem çözme becerileri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu durumda duygu düzenleme düzeyleri arttıkça kişiler arası problem çözme becerileri de artmaktadır. Yapılan regresyon analizi sonucunda ise duygu düzenleme becerisinin kişiler arası problem çözme becerileri toplam varyansının %37'sini açıkladığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi, Çocuklar, Duygu düzenleme, Kişiler arası, Problem çözme

Abstract

It is aimed to analyze emotion regulation and interpersonal problem solving skills of preschool children in this study. The study consists of 6-year-old children attending official kindergartens, nursery schools, private kindergartens, and day-care centers affiliated to the Ministry of Education which are located in the city center of Konya. The general scanning method has been used in the research. The research data have been collected through the "Interpersonal Problem Solving Scale" developed by Özdil and Koruklu (2008), the "Emotional Regulation Skills Scale" developed by Altan and Yağmurlu (2010), and the Personal Information Form created by the researchers. As a result of the research; it has been found that there is a significant difference in emotional regulation and interpersonal problem-solving skills of preschool children in terms of gender and number of siblings variables. In addition, a positive correlation has been found between emotional regulation levels and interpersonal problem-solving skills of preschool children. In this case, as emotion regulation levels increase, interpersonal problem-solving skills also increase. As a result of the regression analysis, emotion regulation explains 37% of the total variance in interpersonal problem-solving skills.

Keywords: Preschool, Children, Emotion regulation, Interpersonal, Problem solving

* Bu çalışma "International Congress of Science, Culture and Education" uluslararası kongrede özet bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Zeynep Apaydın Demirci, Öğr. Gör., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, zeynep.demirci@bilecik.edu.tr

² Emel Arslan, Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, emelarslan@erbakan.edu.tr

³ Merve Temel, Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, mtemel@erbakan.edu.tr

Giriş

Okul öncesi dönem; çocukların, kendi bedenini tanıma, akranlarıyla olumlu iletişim kurma, duygularını kontrol etme, kendini doğru bir şekilde ifade etme, işbirliği yapma, paylaşma ve yardımlaşma gibi sosyal becerilerinin geliştiği bir dönemdir. Bu becerilerden biri olan duygu düzenleme becerilerine son yıllarda daha çok önem verilmektedir.

Duygu düzenleme, kişinin duygusal tepkilerini izleme, değiştirme ve değerlendirmede kullandıkları içsel ve dışsal tepkilerdir (Thompson, 1994). Gross (1998) duygu düzenlemeyi; bireylerin hangi duygulara sahip olduklarını, hangi durumlarda neler hissettiklerini, duygularını nasıl deneyimlediklerini ve ifade ettiklerini etkileyen süreçler olarak tanımlamaktadır. Çocukların çevresiyle olumlu iletişim kurma becerileri, kendinin ve diğerlerinin duygularını doğru olarak anlama becerileri, onların kişiler arası problem çözme becerileri için gereklidir (Yaban-Yükselen, 2007). Alan yazın incelendiğinde okul öncesi dönemde duygu düzenleme ile sosyal yeterliliğin birbirleriyle bağlantılı olduğu görülmektedir (Saarni, 1984). Denham ve arkadaşları (2003) okul öncesi dönemdeki çocuklarla yaptıkları bir araştırmada çocukların duygu düzenleme becerileri ile sosyal yetkinliklerinin aynı yönde ilişkili olduğunu belirtmektedirler.

Problem çözme becerisi, belirsizlikler ile baş edebilme, iç ve dış etkenlere rağmen problem durumuna uygun ve esnek olarak cevap verebilme yeteneğidir (Dow ve Mayer, 2004; Metwally ve Akyol, 2018). Kişiler arası problem çözme becerisi, yaşam boyu süren ve erken yaşlardan itibaren desteklenmesi gereken becerilerden biridir (Anlıak ve Dinçer, 2005). Kişiler arası problem çözme becerilerinin gelişimini okul öncesi dönemde ele almak, yaşamın ilerleyen dönemlerinde kişinin sosyal ilişkilerini sağlıklı bir biçimde sürdürebilmesi açısından oldukça önemlidir (Bozkurt-Yükçü ve Demircioğlu, 2017). Hayatın ilk yıllarından itibaren yaşanan problemler karşısında uygun tepkilerde bulunabilen çocuklar, yetişkinlik dönemlerinde de problemler karşısında daha az kaygı yaşayarak daha sağlıklı kararlar alabileceklerdir. Yapılan araştırmalarda karşılaşılan problemlerle baş etme ve duygu düzenleme becerisinde kişiler arası ilişkilerin önemli olduğu, bireyin duygu düzenleme becerisi ile sosyal yetkinliğinin doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir (Barthel, Hay, Doan ve Hofmann, 2018; Marroquín, Tennen ve Stanton, 2017). Kendall ve Fischler (1984) kişiler arası problem çözme becerisine sahip olan bireylerin kişiler arası problemlere daha duyarlı yaklaştıklarını ve alternatif çözümler getirebildiklerini, çözümü gerçekleştirirken gerekli olan yöntemleri açık bir biçimde ifade edebildiklerini, bireyin sosyal davranışlarının olası sonuçlarını düşünebildiklerini diğer kişilerin duygu, düşünce ve davranışlarını değerlendirebildiklerini, kendi duygularını ve diğerlerinin duygularını anlayabildiklerini, diğerlerinin bakış açısından olaylara bakmayı başarabildiklerini belirtmektedirler (Terzi, 2003).

Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerileri iyi olan çocuklar, daha az davranışsal zorluklar ortaya çıkararak öğretmenleri ve ebeveynleri ile daha kolay etkileşimde bulunurlar. Ayrıca bu beceriye sahip olma, çocukların akranlarıyla arkadaşlık kurmalarını ve onlarla olumlu bir şekilde etkileşime geçebilmelerini sağlar. Çocukların sosyal yetkinlikleri, daha az davranış problemi ve daha iyi akademik işlevi ile ilişkilidir; sınıfta duygularını yönetebilen çocuklar, öğrenme ortamından daha fazla yararlanır (Dollar ve Calkins, 2008). Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerisinin; sosyal olarak uygun davranış, akranlar arasında popülerlik, uyum ve sempati olmak üzere sosyal işlevselliğin birçok yönüyle ilişkilendirildiği görülmektedir (Eisenberg, Fabes, Guthrie ve Reiser, 2002). Mestci, Gökkaya ve Ormankıran (2019) okul öncesi dönem çocuklarının sosyal problem çözme becerilerini geliştirmede duygu düzenleme eğitiminin olumlu yönde etkili olduğunu yaptıkları çalışma ile belirlemişlerdir. Duygu düzenleme becerisinin; çocukların akranlarıyla etkileşime girmede, kişilerarası çatışmaları yönetmede, gerektiğinde yetişkinlerin ilgisini paylaşmada ve okul öncesi dönemde daha fazla ortaya çıkma eğiliminde olan çatışma ve yoğun duygularla baş etme konularında etkili olduğu bilinmektedir (Hay Payne ve Chadwick, 2004 ; Roben, Cole ve Armstrong, 2013). Okul öncesi dönemde gelişmemiş duygu düzenleme becerisinin ileride önemli akademik, sosyal ve davranışsal zorluklara yol açtığı yapılan çalışmalar ile belirlenmiştir (Bierman ve Erath, 2006 , Eisenberg, Spinrad, ve Eggum, 2010; Hay ve ark., 2004 , Steinberg ve Drabick, 2015 , Ursache, Blair ve Raver, 2012). Bu dönemde çocukların, duygu düzenleme becerilerini etkin olarak kullanmaları kendilerinin ve diğer bireylerin duygularını tanıma, anlama, hissetme, olumlu duyguları artırma ve olumsuz duyguları azaltabilme becerilerine sahip olmaları onların kişiler arası problem çözme becerilerini de olumlu yönde etkileyebilecektir. Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerisinin sosyal-duygusal sonuçlar üzerindeki etkisini araştıran çok sayıda araştırma olmasına (Barthel , Hay, Doan ve Hofmann, 2018; Bierman ve Erath, 2006 ; Eisenberg, Spinrad ve Eggum, 2010; Marroquín, Tennen ve Stanton, 2017; Ponitz, McClelland, Matthews ve Morrison, 2009; Steinberg ve Drabick, 2015 , Ursache, Blair ve Raver, 2012) rağmen Türkiye’deki literatür incelendiğinde okul öncesi dönemindeki çocukların duygu düzenleme becerileri ile kişiler arası problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların (Mestci, Gökkaya ve Ormankıran, 2019; Yılmaz ve Tepeli, 2013) sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Okul öncesi çocukları için olumsuz duygusal deneyimleri düzenleme veya bunlarla başa çıkma yeteneğinin kişiler arası problem çözme becerisi ile ne derece ilişkili olduğunu araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, araştırmada okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme ile kişiler arası problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesinin alana ve yapılacak olan diğer araştırmalara katkı sağlayacağını söylemek mümkündür. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı okul öncesi dönemdeki çocukların duygu

düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerilerini incelemektir. Bu doğrultuda aşağıdaki şu sorulara cevap aranmıştır:

- Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri cinsiyet ve kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılığa sahip midir?
- Okul öncesi dönemdeki çocukların kişiler arası problem çözme becerileri cinsiyet ve kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılığa sahip midir?
- Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme ile kişiler arası problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri kişiler arası problem çözme becerilerinin anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Karasar (1999) tarama modelini, geçmişte olmuş ya da hala var olan bir durumu olduğu şekli ile betimleyen bir araştırma yaklaşımı olarak tanımlamıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Konya il merkezinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi anaokullarına, anasınıflarına, özel kreş ve gündüz bakım evlerine devam eden 6 yaşındaki 419 (233 kız, 186 erkek) çocuk oluşturmaktadır. Örneklem seçimi basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile yapılmıştır. Çalışma grubuna ilişkin betimleyici bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Okul Öncesi Dönem Çocuklarına İlişkin Betimleyici Bulgular

		f	%
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	233	55,6
	Erkek	186	44,4
Kardeş Sayısı (Kendisi dâhil)	1 kardeş	107	25,5
	2 kardeş	189	45,2
	3 kardeş	69	16,4
	4 kardeş ve üstü	54	12,9
Toplam		419	100

Tablo 1 incelendiğinde, çalışma grubu 233’ü kız (%55,6), 186’sı erkek (%44,4) olmak üzere toplam 419 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan çocukların kardeş sayıları incelendiğinde ise; 107 çocuğun (%25,5) bir kardeş olduğu, 189’u (%45,2) iki kardeş, 69’u (%16,4) üç kardeş, 54’ünün (%12,9) ise dört ve daha fazla kardeş olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Özdil ve Koruklu'nun (2008) "Kişiler arası Problem Çözme Ölçeği" ile Altan ve Yağmurlu'nun (2010) "Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeği" ve araştırmacıların oluşturduğu genel bilgi formu ile toplanmıştır.

Duygu Düzenleme Ölçeği

Duygu Düzenleme Ölçeği, Shields ve Cicchetti (1997) tarafından geliştirilmiş, Yağmurlu ve Altan (2010) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 24 maddeden oluşan ölçek, duyguların düzenlenmesini ve duygusal tepkiselliği değerlendirmektedir. Ölçek iki alt boyuttan oluşmaktadır. Değişkenlik-olumsuzluk alt boyutu, çocuktaki olumsuz duygulanım eğilimini ve duygulardaki değişkenliği ölçerken, duygu düzenleme alt boyutu çocuğun duygularını ortama uygun bir şekilde ifade edebilme durumunu ölçer. Dörtlü likert tipinde olan Duygu Düzenleme Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı anne değerlendirmeleri sonucunda .75, öğretmen değerlendirmeleri sonucunda ise .84 olarak bulunmuştur. Ölçeğin puanlaması için değişkenlik/olumsuzluk alt boyutuna yönelik maddeler ters çevrilerek kodlanmıştır (Batum ve Yağmurlu, 2007). Çocukların ölçekten yüksek puan alması daha iyi duygu düzenleme becerisine sahip olduklarını gösterir (Erel, 2016). Bu çalışmada ise Duygu Düzenleme Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı öğretmen değerlendirmeleri sonucunda .85 olarak bulunmuştur.

Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği

Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği, Özdil ve Koruklu (2008) tarafından okul öncesi çocukların kişiler arası problem çözme durumlarını ölçmek üzere geliştirilmiştir. Ölçek, Yıkıcı Problem Çözme ve Yapıcı Problem Çözme olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Yıkıcı Problem Çözme alt boyutu 16 maddeden oluşurken, Yapıcı Problem Çözme alt boyutu ise 8 maddeden oluşmaktadır. Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği, dörtlü likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin iç tutarlılık kat sayısı Yıkıcı Problem Çözme alt boyutunda .95, Yapıcı Problem Çözme alt boyutunda ise .83 'tir. Bu çalışmada ise Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeğinin genel iç tutarlılık katsayısı .88 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 21.00 Paket Programı yardımıyla analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği bulunduktan sonra t-Test, ANOVA ve Scheffe gibi istatistiksel analizlerle 6 yaş okul öncesi dönem çocukların duygu düzenleme becerileri ile kişiler arası problem çözme becerileri, çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Ayrıca araştırmada, demografik özelliklerin analizinde frekans, yüzde; ölçeklerin güvenilirlik analizinde ise Cronbach's Alpha gibi istatistiksel analizler kullanılmıştır. Duygu Düzenleme Ölçeği ve Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği

puanları arasındaki ilişki Korelasyon Katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Çocukların duygu düzenleme becerilerinin, kişiler arası problem çözme becerilerini yordama gücünü hesaplamak amacıyla Basit Regresyon Analizi kullanılmıştır. Çalışma grubu ölçek puanlarına ait normallik testi sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Çalışma Grubu Ölçek Puanlarına Ait Normallik Testi Sonuçları

	N	Min	Max	X	Ss	Skewness	Kurtosis
Duygu Düzenleme Ölçeği	419	1.88	3.88	3.02	.042	-.151	-.766
Kişiler Arası Problem Çözme	419	1.63	3.88	3.18	.041	-1.011	.902

Okul öncesi dönemdeki çocukların Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeğinden aldıkları en düşük puan ortalaması 1. 88; en yüksek puan ortalaması ise 3. 88 olarak hesaplanmıştır. Çocukların Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeğinden aldıkları en düşük puan ortalaması 1. 63; en yüksek puan ortalaması ise 3. 88 olarak hesaplanmıştır. Çocukların duygu düzenleme (3. 08) ve kişiler arası problem çözme becerilerine (3. 18) ilişkin ölçeklerin puan ortalamalarının, ölçeklerin orta puan değerinin üzerinde olması, çocukların duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerilerine yönelik yüksek bir beceriye sahip olduklarını göstermiştir. Mevcut çalışmada grupların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Normallik testi için Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Skewness değerinin -.151 ile -1.011 arasında Kurtosis değerinin ise -.766 ile .902 arasında değiştiği gözlenmiştir. Kurtosis ve Skewness değerleri George ve Mallery (2010) göre +2.0 -2.0 arasında dağılımın normal olduğu kabul edilmektedir.

Bulgular

Tablo 3. Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Cinsiyet Değişkenine Göre t- Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	Sd	t	p
Duygu Düzenleme Ölçeği	Kız	233	3.071	.419	417	2.460	.014*
	Erkek	185	2.969	.420			
Kişiler Arası Problem Çözme	Kız	233	3.254	.376	364.20	3.970	.000*
	Erkek	185	3.093	.441			

p<.05, p>.05

Tablo 3’te verilen bulgulara göre çocukların cinsiyet değişkeni açısından duygu düzenleme [t= 2.460, p<.05] ve kişiler arası problem çözme [t(283)= 3.970, p<.05] puan ortalamalarında anlamlı farklılığın olduğu bulunmuştur. Kız çocukların duygu düzenleme puan ortalamalarının (\bar{x} =3.07) erkek çocukların puan ortalamalarından (\bar{x} =2.96) daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca kız çocukların

kişiler arası problem çözme puan ortalamalarının ($\bar{x}=3.25$) erkek çocukların puan ortalamalarından ($\bar{x}=3.09$) daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	<i>Kardeş Sayısı</i>	N	\bar{x}	Ss	Sd	F	p	Anlamlı Farklılık
Duygu Düzenleme	1.kardeş	107	2.945	.4472	3	3.368	.019*	1-3
	2 kardeş	189	3.023	.3887	415			
	3 kardeş	69	3.150	.4282	418			
	4kardeş ve üstü	54	3.035	.4506				
Kişiler Arası Problem Çözme	1.kardeş	107	3.103	.4072	3	3.354	.019*	1-3
	2.kardeş	189	3.178	.4137	415			
	3 kardeş	69	3.303	.3633	418			
	4kardeş ve üstü	54	3.203	.4600				

Tablo 4 incelendiğinde çocukların kardeş sayısı değişkeni açısından duygu düzenleme [$F=3.368$, $p<.05$] ve kişiler arası problem çözme [$F=3.354$, $p<.05$] puan ortalamalarında anlamlı farklılığın olduğu bulunmuştur. Bu anlamlı farkın, hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi uygulanmıştır. Duygu düzenleme becerisi ve kişiler arası problem çözme becerisinde ortaya çıkan anlamlı farkın, bir kardeş olan çocuklarla, üç kardeş olan çocuklar arasında olduğu görülmüştür. Duygu düzenleme becerisinde üç kardeş olan çocukların puan ortalamalarının ($\bar{x}=3.15$) bir kardeş olan çocukların puan ortalamalarından ($\bar{x}=2.94$) daha yüksek olduğu, kişiler arası problem çözme becerisinde de üç kardeş olan çocukların puan ortalamalarının ($\bar{x}=3.30$) bir kardeş olan çocukların puan ortalamalarından ($\bar{x}=3.10$) daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği ve Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği Puanları Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Duygu Düzenleme	Kişiler Arası Problem Çözme
Duygu Düzenleme	r	1000	.607**
	p		.000
Kişiler Arası Problem Çözme	r	.607**	1000
	p	.000	

Tablo 5 incelendiğinde çocukların duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme ölçek puanları arasında istatistiksel açıdan pozitif ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0.607$, $p<0,01$). Buna göre, çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği puanları arttıkça Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği puanlarının da arttığı söylenebilir.

Tablo 6. Duygu Düzenleme Becerisinin Kişiler Arası Problem Çözme Durumu Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	Beta	t	p	İkili r	Kısmi r
Kişiler Arası Problem Çözme (sabit)	1.385	.117	-----	11.881	.000	-----	-----
Duygu Düzenleme	.594	.038	.607	15.580	.000	.607	.607

$R= 0,607$ $R^2= 0,368$, $p<0,1$

Tablo 6' da yordayıcı değişkenle bağımlı değişken arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar ele alındığında Duygu Düzenleme Ölçeği puanlarının Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği puanlarını yordadığı görülmektedir ($R= 0,607$ $R^2= 0,368$, $p<0,1$). Ayrıca Duygu Düzenleme Ölçeği puanlarının, Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği puanlarının toplam varyansının yaklaşık %37'sini açıklamaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre duygu düzenleme düzeyi ve kişiler arası problem çözme becerisi kızlar lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kız çocukların duygu düzenleme düzeyinin erkek çocuklarına göre daha yüksek olduğunu ortaya koyan bir çok araştırma bulunmaktadır (Hanish, Eisenberg, Fabes, Spinrad, Ryan ve Schmidt, 2004; Kapçı, Uslu, Akgün ve Acer, 2009; Ural, Güven, Sezer, Efe Azkeskin ve Yılmaz, 2015). Toplumda kız ve erkek çocuklarına yönelik şekillenen cinsiyet rolleri göz önünü alındığında kız çocuklarının duygularını daha yoğun yaşamaları, daha rahat ifade edebilmeleri ve davranışları ile duygularını gösterebilmeleri kültürel olarak daha kabul görürken erkek çocuklarına yönelik aynı durumun söz konusu olmadığı ve erkek çocukların duygularını yaşama, ifade edebilme ve davranışları ile duygularını gösterebilmeleri aşamasında sınırlandırıldıkları gözlenebilmektedir. Bu nedenle kız ve erkek çocuklarının duygu düzenleme düzeylerindeki anlamlı farklılığın toplumsal cinsiyet rollerinin duygu düzenleme becerileri üzerindeki etkisinden kaynaklandığı düşünülebilir. Sille (2016), Nolen-Hoeksema (2012), Yağmurlu ve Altan, (2010), Saarni (1984) yaptıkları çalışmalarda bu düşünceyi doğrulayan bulgulara yer vermişlerdir. Bozkurt-Yükçü (2017) ve Erel (2016) yaptıkları araştırmalarda ise çocukların duygu düzenleme becerilerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini belirlemişlerdir. Kız çocukların sosyal becerilerinin erkek çocuklarına göre daha yüksek olduğunu ortaya koyan birçok

araştırma bulunmaktadır (Eisenberg ve Fabes, 2006; Walker, Irving ve Berthelsen, 2002; Zahn-Waxler ve Polanichka, 2004). Kız çocukların kişiler arası problem çözme becerilerinde daha başarılı olmalarının nedenini; duygu kontrollerinin, duyguyla baş etme ve duygu düzenleme becerilerinin daha yüksek olmasına bağlamak mümkündür. Erkek çocukları duygularını düzenleme konusunda kızlara oranla daha fazla desteğe ihtiyaç duyabilmektedirler. Duygularını kontrol etmeyi başaramayan çocuklar, kişiler arası problemleri çözerken daha saldırgan davranışlara başvurma eğilimi içerisinde olabilmektedir. Kaytez ve Kadan'a (2016) göre erkek çocukların yıkıcı problem çözme durumları kız çocuklarına göre daha yüksektir. Bozkurt-Yükçü (2017), Begde ve Özyürek (2016), Yılmaz ve Tepeli (2013), Anlak ve Dinçer (2005) ise çocukların kişiler arası problem çözme becerilerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini saptamışlardır.

Duygu Düzenleme Ölçeği ve Kişiler Arası Problem Çözme Ölçeği puan ortalamalarının üç kardeş olan çocukların, tek kardeş olan çocuklara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Çocukların gelişiminde birçok çevre faktörü etkilidir. Bunlardan biri olan kardeşler arasındaki ilişki, çocuğun gelişiminde önemli rol oynar. Kardeşler, çocuğun başkalarıyla olumlu iletişim kurmasına, sosyalleşmesine, kendi duygularını ve başkalarının duygularını tanımasına, duygularını paylaşmasına, olumsuz duygularıyla baş edebilmeyi öğrenmesine fırsat sağlayabilir. Bohannan (1898) kardeşe sahip olmayan çocuklarla yaptığı çalışmada bu çocukların kardeşli çocuklara göre genel anlamda daha avantajlı bir durumda olduğunu belirtmiştir (Yılmaz ve Tepeli, 2013). Bozkurt-Yükçü (2017) ise araştırma sonucundan farklı olarak çocukların duygu düzenleme becerilerinin kardeş sayısına göre farklılık göstermediğini bulmuştur. Kişiler arası problem çözme becerisine yönelik üç kardeşe sahip çocukların daha yüksek puan ortalamalarına sahip olmalarının nedeni kardeşlerin; kişiler arası ilişkilere yönelik çocuğun sosyal deneyimler kazanmasında etkili olması, sosyal becerilerinin ve kişiler arası etkileşimin gerçekleşebileceği bir ortam sağlaması ile ilgili olabilir. Brody (1998) kardeş sahibi olmanın bireylere akranlarıyla yaşadıkları çatışmaları yönetme konusunda yardımcı olduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucu ile çelişen çalışmalar da bulunmaktadır. Yükçü ve Demircioğlu (2017), Begde ve Özyürek (2016), Kaytez ve Kadan (2016), Bal ve Temel (2014) çocukların kişiler arası problem çözme becerisinin onların kardeş sayılarına göre farklılık göstermediğini belirtmişlerdir. Yılmaz ve Tepeli (2013) kardeşi olmayan çocukların sosyal problem çözme puan ortalamalarının üç ve daha fazla kardeşi olan çocuklardan daha iyi olduğunu ortaya koymuşlardır.

Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme düzeyleri ve kişiler arası problem çözme becerileri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu durumda okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme düzeyleri arttıkça kişiler arası problem çözme becerileri de artmaktadır. Belirli olaylara ve durumlara karşı uygun tepkilerde bulunabilen ve duygularını tanıyarak kontrol edebilen çocukların, kişiler arası yaşanan problemler karşısında daha az kaygı yaşayarak çatışmalara

yönelik daha sağlıklı kararlar alabilecekleri düşünülmektedir. Yapılan regresyon analizi sonucunda ise duygu düzenleme becerisi, kişiler arası problem çözme becerisinin toplam varyansının %37'sini açıkladığı bulunmuştur. Ertan (2013) çocukların duygusal düzenleme düzeyi ile problemle baş etme stratejisini kullanma düzeyleri arasında pozitif ve orta düzeyde bir ilişkinin olduğu, duygusal düzenleme düzeyi yüksek olan çocukların problemle baş etme stratejisi geliştirme düzeylerinin de yüksek olduğunu belirtmiştir. Okul öncesi dönemdeki çocuklarla yapılan bir araştırma sonucunda ise, sosyal yalnızlığın düşük düzeydeki prososyal ve duygusal becerilerle güçlü bir ilişkisinin olduğu belirlenmiştir. (Marryat, Thompson, Minnis ve Wilson, 2014). Bozkurt-Yükçü (2017), Yılmaz ve Tepeli (2013) çocukların duyguları anlama ve düzenleme beceri puanlarının artmasıyla sosyal problem çözme beceri puanlarının da arttığını saptamışlardır.

Sonuç olarak; cinsiyet ve kardeş sayısının okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırma sonucu, okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri ile kişiler arası problem çözme becerilerinin birbiri ile ilişkili olabileceğini göstermektedir. Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerilerinin gelişmesi, çocukların sosyal çevrelerinde karşılaştıkları kişiler arası problemleri çözme becerilerine de katkı sağladığı söylenebilir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlere, ailelere ve araştırmacılara yönelik aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Öğretmenlere yönelik;

- Okul öncesi dönemde çocukların bilişsel, psiko-motor ve fiziksel gelişimlerinin yanı sıra duygu düzenleme becerisini destekleyici oyunlar, etkinlikler, materyaller, programlar geliştirilebilir.
- Okul öncesi dönem eğitimcilerinin, çocukları gözlemleyerek duygularını anlama, ifade edebilme ve kişiler arası problemleri çömede desteğe ihtiyaç duyan çocukları belirleyerek bu çocuklar için farklı etkinlikler planlayabilirler.
- Okulöncesi dönemdeki çocukların kendisinin ve başkalarının duygularını anlama ve duygularını ifade etme becerilerini geliştirebilecek etkinlikler konusunda ebeveynlere eğitimler verebilirler.

Ailelere yönelik;

- Ebeveynler, çocukların duygularını düzenleme becerisini destekleyici etkinlikler ve yaklaşımlar sergileyebilirler. Ayrıca bu konuda çocuklara model olabilirler.
- Ebeveynler, hem kız çocuklarına hem de erkek çocuklarına duygularını anlama, ifade edebilme ve davranışa dönüştürebilme konusunda eşit fırsatlar sağlayabilirler.

Araştırmacılara yönelik;

- Okul öncesi dönemde duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerisi üzerine boylamsal çalışmalar yapılabilir.
- Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerisine yönelik müdahale programları geliştirilerek çocukların sosyal becerileri üzerindeki etkisi incelenebilir.

Kaynaklar

- Anlıak Ş ve Dinçer Ç. (2005). The evaluation of the interpersonal problem solving skills of the children attending to the preschools applying different educational approaches. *Ankara University, Journal of the Faculty of Educational Sciences*. 38:149-66.
- Barthel, A., Hay A., Doan, S. ve Hofmann, S. (2018). Interpersonal emotion regulation: a review of social and developmental components. *Behaviour Change Journals*,35(4):203-216.
- Bedge, Z. ve Özyürek, A. (2016). Öğretmen ve anne-baba tutumlarının okul öncesi dönem çocuklarının problem çözme becerilerine etkisi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1): 204-232.
- Bierman, K.L. ve Erath, S.A. (2006). *Promoting social competence in early childhood: Classroom curricula and social skills coaching programs*. K. McCartney, D.A. Phillips (Eds.), Blackwell handbook of early childhood development, Guilford Press, New York, pp. 595-615.
- Bozkurt –Yükçü, Ş. (2017). *Bağımsız anaokullarına devam eden çocukların duygu düzenleme ve sosyal problem çözme becerileri ile ebeveynlerinin duygusal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bozkurt-Yükçü Ş ve Demircioğlu H. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44: 442-466.
- Brody, G. H.(1998). Sibling relationship quality : its causes and consequence. *Annual Review of Psychology*, 49: 1-24.
- Denham, S. A., Blair, K. A., Demulder, E., Levitas, J., Sawyer, K., Auerbach-Major, S. ve Queenan, P. (2003). Preschool emotional competence: pathway to social competence?. *Child Development*, 74(1): 238-256.
- Dollar, J. M. ve Calkins, S. D. (2008). Emotion regulation and its development. *Encyclopedia of Infant and Early Childhood Development (Second Edition)*. 3: 546-559. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-809324-5.23665-1>
- Dow, G. T. ve Mayer, R. E. (2004). Teaching students to solve insight problems: evidence for domain specificity in creativity training. *Creativity Research Journal*, 16 (4): 389-402.

- Eisenberg, N. ve Fabes, R. A. (1992). *Emotion and its regulation in early development: new directions for child development*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Eisenberg, N., Fabes, R.A., Guthrie, I.K. ve Reiser, M. (2002). *The role of emotionality and regulation in children's social competence and adjustment* L. Pulkkinen, A. Caspi (Eds.), Paths to successful development: Personality in the life course, Cambridge University Press, New York, pp. 46-70.
- Eisenberg, N., Spinrad, T.L. ve Eggum, N.D. (2010). Emotion-related self-regulation and its relation to children's maladjustment. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6: 495-525.
- Erel, S. (2016). *Okul öncesi dönemdeki çocuklarda bakış açısı alma becerileri, duygu düzenleme ve ahlak gelişiminin sorunları ile ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ertan, N. (2013). *Okul öncesi çağıdaki çocukların "duygusal düzenleme" ve "baş etme stratejileri" arasındaki ilişkinin, "çaba sarf ederek kendini denetleme" aracılığıyla incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- George, D., & Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gross, J.J. (1998). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2: 271-299.
- Hanish, L. D., Eisenberg, N., Fabes, R. A., Spinrad, T. L., Ryan, P. ve Schmidt, S. (2004). The expression and regulation of negative emotions: risk factors for young children's peer victimization. *Development and Psychopathology*, 16(2): 335-353.
- Hay, D.F., Payne, A. ve Chadwick, A. (2004). Peer relations in childhood. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45: 84-108
- Kapçı, E. G., Uslu, R. İ., Akgün, E., ve Acer, D. (2009). Psychometric properties of the Turkish adaptation of the emotion regulation checklist. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi/Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 16(1): 13-20.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaytez, N. ve Kadan, G. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarında akademik benlik saygısı ile kişiler arası problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(Özel Sayı): 332-342.
- Kendall, P.C. ve Fischler, G.L. (1984). Behavioral and adjustment correlates of problem solving: validation analyses of interpersonal cognitive problem solving measures. *Child Development*, 55: 879-892.

- Marroquín, B., Tennen, H. ve Stanton, A. L. (2017). Coping, emotion regulation, and well-being: intrapersonal and interpersonal processes. In M. D. Robinson & M. Eid (. Ed), *The Happy Mind: Cognitive Contributions to Well-Being*, Cham, İsviçre: Springer Uluslararası Yayıncılık.
- Marryat, L., Thompson, L., Minnis, H. ve Wilson, P. (2014). Associations between social isolation, pro-social behaviour and emotional development in preschool aged children: a population based survey of kindergarten staff. *BMC psychology*, 2(1): 44-55.
- Mestci, S., Gökkaya, F. ve Ormankıran, B. (2019). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 60-72 aylık çocukların sosyal problem çözme becerilerini geliştirmede duygu düzenleme eğitiminin etkililiği: bir pilot çalışma. *International Journal of Early Childhood Education Studies*, 4(1): 56-71.
- Nolen-Hoeksema S. 2012. Duygu düzenleme ve psikopatoloji: cinsiyetin rolü. *Annual Review of Clinical Psychology*, 8: 161-87.
- Özdil, G. (2008). *Kişiler arası problem çözme becerileri eğitimi programının okulöncesi kurumlara devam eden çocukların kişiler arası problem çözme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Ponitz, C.C., McClelland, M.M., Matthews J.S. ve Morrison, F.J. (2009). A structured observation of behavioral self-regulation and its contribution to kindergarten outcomes. *Developmental Psychology*, 45: 605-619.
- Roben, C.K., Cole, P.M. ve Armstrong, L.M. (2013). Longitudinal relations among language skills, anger expression, and regulatory strategies in early childhood. *Child Development*, 84: 891-905.
- Saarni, C. (1984). An observational study of children's attempts to monitor their expressive behavior. *Child Development*, 55 (4): 1504-1513.
- Sille, A. (2017). *Annenin duygusal sosyalizasyonu ile 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerisi arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Steinberg, E.A. ve Drabick, D.A. (2015). A developmental psychopathology perspective on ADHD and comorbid conditions: The role of emotion regulation. *Child Psychiatry and Human Development*, 46: 951-966.
- Thompson, R. A. (1994). Emotion regulation: A theme in search of definition. *Monographs of The Society for Research in Child Development*, 59 (2-3): 25-52.
- Ural, O., Güven, G., Sezer, T., Efe-Azkeskin, K. ve Yılmaz, E. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2): 589-598.
- Yaban E.H. ve Yükselen A. (2007). Korunmaya muhtaç yedi-on bir yaş grubundaki çocukların sosyal problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Journal of Society & Social Work*. 18(1): 49-67.

- Yağmurlu, B. ve Altan, O. (2010). Maternal socialization and child temperament as predictors of emotion regulation in Turkish preschoolers. *Infant and Child Development*, 19(3): 275-296.
- Yılmaz, E. ve Tepeli, K. (2013). 60-72 aylık çocukların sosyal problem çözme becerilerinin duyguları anlama becerileri açısından incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2: 117-130.
- Tepeli, K. ve Yılmaz, E. (2013). "Social problem-solving skills of children in terms of maternal acceptance-rejection levels". *US-China Education Review*, 3(8): 581-592.
- Terzi Ş . (2003). Altıncı sınıf öğrencilerinin kişiler arası problem çözme beceri algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2): 221-232.
- Ursache, A., Blair, C. ve Raver, C.C. (2012). The promotion of self-regulation as a means of enhancing school readiness and early achievement in children at risk for school failure. *Child Development Perspectives*, 6: 122-128.
- Walker, S., Irving, K. ve Berthelsen, D. (2002). Gender influences on preschool children's social problem-solving strategies. *The Journal of Genetic Psychology*, 163(2): 197-209.
- Zahn-Waxler, C. ve Polanichka, N. (2004). *All things interpersonal: Socialization and female aggression*, (Edt. M. Putallaz ve K. L. Bierman). Aggression, Antisocial Behavior, and Violence Among Girls: A Developmental Perspective. Duke Series in Child Development and Public Policy. New York, NY, US: Guilford Publications.

Extended Summary

Analyzing of Emotional Regulation and Interpersonal Problem Solving Skills of Preschool Children

The preschool period is a period in which the children have social skills such as getting to know their body, communicating positively with their peers, controlling their emotions, expressing themselves correctly, cooperating, sharing, and helping. Children who can react appropriately to the problems experienced from the first years of life will be able to make the right decisions by staying calm in the face of problems in adulthood. In the studies conducted, it has been stated that interpersonal relationships are important in the ability to cope with problems such as stress, difficulties, emotional troubles and emotion regulation and that the individual's ability to regulate emotion is directly related to social competence. It is thought that when preschool children use emotion regulation skills effectively, they will increase their interpersonal problem-solving skills by having the ability to recognize, understand, feel the emotion of themselves and other individuals, and reduce negative emotions while increasing their positive emotions. In this context, the main purpose of the study is to analyze the emotional regulation and interpersonal problem-solving skills of preschool children.

This research is in the screening model. The study consists of 419 students at the age of 6 who attend nursery class, kindergarten, nursery school, and day-care center located in the provincial center affiliated to Konya Provincial Directorate of National Education in the 2019-2020 academic year. The sample selection method is the simple random sampling method. The research data have been collected through the "Interpersonal Problem Solving Scale" developed by Özdil (2008), the "Emotional Regulation Skills Scale" developed by Altan and Yağmurlu (2010), and the Personal Information Form created by the researchers. In the analysis of the data, the normality, homogeneity, and whether they are independent of on another have been first examined. Kolmogorov Smirnov test has been carried out to check the normality of the distribution. After the data has been found to be normally distributed, the emotional regulation skills and interpersonal problem-solving skills of 6-year-old preschool children have been examined with statistical analyzes T-Test, ANOVA, and Scheffe in terms of various variables. Relationships between Emotion Regulation Scale and Interpersonal Problem Solving Scale scores have been evaluated using the Correlation Coefficient test. Simple Regression Analysis was used to calculate the predictive power of emotion regulation skills of children on interpersonal problem-solving skills.

According to the results obtained from the research findings, the level of emotion regulation and interpersonal problem-solving skills show a significant difference in favor of girls according to the gender of the child. Although the findings obtained from other research results differ, there are also studies that show a significant difference in the emotional regulation and interpersonal problem-solving skills of girls and boys in preschool period and are consistent with this study. Given the gender roles shaped for girls and boys in society, while it is culturally more accepted that girls experience emotions more intensely, can express them more easily, and express their emotions through their behaviours, it can be observed that this is not the case for boys and that they are relatively more restricted in the phase of experiencing their emotions, being able to express them, and express their emotions through their behaviours. There are many studies that argue that the significant difference in emotion regulation levels of girls and boys results from the effect of social gender roles on emotion regulation skills. The reason why girls are more successful in interpersonal problem-solving skills can be attributed to higher emotion control, emotion coping, and emotion regulation skills. As a result of their study, Kaytez and Kadan (2016) have been found that boys' destructive problem-solving situations are higher than girls'.

The level of emotion regulation and interpersonal problem-solving skills show a significant difference between one child and three siblings situations in proportion to the number of siblings. The sibling factor in the child's immediate environment may be related to the child's positive communication with others, socializing, recognizing her/his own feelings and feelings of others,

sharing her/his feelings, and learning how to cope with her negative feelings. In his research with children who do not have siblings in 1898, Bohannon showed that these children were generally less advantageous than children who have siblings, especially with their friends. The reason why children with three siblings aimed at interpersonal problem-solving skills have higher average scores; the effectiveness of siblings on the interpersonal relations of the child in gaining social experiences may be related to providing an environment where social skills and interpersonal interaction can take place. Brody (1998) stated that having siblings helps individuals manage their conflicts with their peers.

A positive relationship was found between emotional regulation levels and interpersonal problem-solving skills of preschool children. In this case, as the emotional regulation levels of preschool children increase, the interpersonal problem-solving skills also increase. In addition, emotion regulation explains about 37% of the total variance of interpersonal problem-solving skills as a result of the regression analysis. It is thought that children who can react appropriately to certain events and situations and who can control their emotions by recognizing them can take a more suitable approach to interpersonal problems in their adulthood. In a study, a positive and moderate relationship was found between the emotional regulation level of the children and the level of using the coping strategy by approaching the problem, and it was determined that the children with high emotional regulation level had higher levels of developing a strategy to cope with a problem.

In line with these results, activities intended for preschool children that can improve their skills of understanding and expressing the feelings of themselves and others can be organized. They can be examined in determining the relationships between the individual's academic success, personality development, etc. by conducting longitudinal studies on emotion regulation and interpersonal problem-solving skills. Parents, teachers, child development experts, and all individuals who interact with the child can support children's ability to express their feelings and try to understand them, empathize with them, and support interest in how they can positively contribute to emotion regulation and interpersonal problem-solving skills. In addition to the cognitive, psychomotor, and physical development of children, games, activities, materials, programs that support social-emotional development such as emotion regulation and interpersonal problem-solving skills can be developed, and the child's self-development in these areas can be supported in preschool education.